

Finansmarkedsfondet: Årsberetning 2023, ved Norges forskningsråd

Finansmarkedsfondet kan gi økonomisk støtte til forskning på finansmarkedene og til allmennopplysning som gir bedre kunnskap om hvordan finansmarkedene fungerer, samt å fremme innsikt om etikk på finansmarkedsområdet. Norges forskningsråd har siden 2005 ivaretatt sekretariatsansvaret for Finansmarkedsfondet som et forvaltningsoppdrag for Finansdepartementet. Som følge av revidering av regelverket 04.06.15 overtok Norges forskningsråd ansvaret for oppfølging og kontroll av Finansmarkedsfondets prosjektportefølje. Flere av Finansmarkedsfondets prosjekter har fortsatt forsinkelser i slutføring grunnet pandemien.

Innledning

Etter privatisering og salg av Oslo Børs ASA og Verdipapirsentralen ASA, vedtok Stortinget at deler av overskuddet fra salgene skulle avsettes til et finansmarkedsfond. Årlig avkastning fra fondet ble de første årene benyttet til å støtte forskning og allmennopplysning knyttet til finansmarkedene. I Prop. 1 S (2012-2013) foreslo Finansdepartementet å etablere en ny modell for finansiering av Finansmarkedsfondet, hvor fondet opphørte fra 01.01.13 og fondskapitalen ble tilført statskassen og fondets virksomhet ble erstattet av ordinære utgiftsbevilgninger over statsbudsjettet fra og med budsjettåret 2013. Stortinget ga sin tilslutning til forslaget. Bevilgningsnivået skal holdes reelt uendret frem til 2030. Regelverk for Finansmarkedsfondet (sist revidert av Finansdepartementet 21.10.16) er gjengitt på fondets hjemmeside.

Som følge av det reviderte regelverkets § 11, jfr Finansdepartementets brev av 04.06.15 med vedlegg, overtok Norges forskningsråd ansvaret for oppfølging og kontroll av Finansmarkedsfondets prosjektportefølje. Styret og Forskningsrådet avgir hver sin årsberetning, som til sammen gir et utfyllende bilde av status og drift av Finansmarkedsfondet.

Administrative forhold

Finansdepartementet har et overordnet ansvar for den administrative håndteringen av Finansmarkedsfondet. Finansmarkedsfondet ledes av et styre som er oppnevnt av Finansdepartementet. Styret beslutter utdeling av midler. I 2023 ble det avholdt to styremøter. Norges forskningsråd ivaretar sekretariatsansvaret for Finansmarkedsfondet som et oppdrag for Finansdepartementet. Oppfølging og kontroll av Finansmarkedsfondets prosjektportefølje er særskilte tilleggsoppgaver som også forestås av Forskningsrådet. Avtalen som regulerer oppdraget ble fornyet i november 2019 for fem nye år. Forskningsrådet har i samarbeid med Finansmarkedsfondets styre utarbeidet et notat som beskriver rutiner og prosedyrer for oppfølging og kontroll av fondets prosjektportefølje.

Status- og avviksrapportering

Selv om endringene i regelverket innebærer at Forskningsrådet har ansvaret for oppfølging og kontroll av Finansmarkedsfondets prosjektportefølje, gir Forskningsrådet styret rutinemessig en faglig og økonomisk status- og avviksrapportering i hvert styremøte. Det primære formålet er å gi styret informasjon som kan inngå som en del av beslutningsgrunnlaget i fremtidige bevilgningssaker. Avviksanalysen gir i tillegg styret mulighet til å revurdere sin prosjektbevilgning til prosjekter med vesentlige avvik.

I løpet av 2023 ble åtte allmennopplysningsprosjekter og seks forskerprosjekter fullført, i tillegg ble seks faglige arrangementer avholdt, jfr. vedlegg 2. Resultater fra disse prosjektene, samt et populærvitenskapelig resymé av gjennomførte forskerprosjekter, er gjengitt på fondets hjemmeside.

Vedlegg 1 gir en oversikt over styrets tildelinger i 2023. Vedlegg 3 gir en samlet oversikt over Finansmarkedsfondets prosjektportefølje per 31.12.23. Den samme oversikten ligger på fondets hjemmeside. Per 31.12.23 har fondet avtaler om finansiering av 11 allmennopplysningsprosjekter og 18 forskningsprosjekter, samt fire faglige konferanser.

Forskningsrådets kommentarer

Mottatte framdrifts- og sluttrapporter er behandlet administrativt. Flere prosjekter har fortsatt forsinkelser i framdrift og slutføring av prosjektene som følge av pandemien. Enkelte av de slutførte prosjektene har ikke disponert hele prosjekttildelingen, og ikke-disponerte midler er blitt tilbakeført til styrets tildelingsbudsjett.

Forskningsrådet orienterer Finansmarkedsfondets styre rutinemessig om status og avvik, og har i samarbeid med styret etablert rutiner for avvikshåndtering. Forskningsrådet legger til rette for en tett og god dialog med Finansmarkedsfondets styre om forhold som angår oppfølging og kontroll. Forskningsrådet har i 2023 lagt frem ett avvik av vesentlig karakter for styret. Avviket var av en karakter som krevde styrets godkjenning, men ikke av en karakter som medførte inndragning av midler.

Riksrevisjonen reviderer Finansmarkedsfondet som en del av revisjonen av Forskningsrådet. Det har ikke vært noe å bemerke i løpet av 2023.

Regnskap 2023

Regnskap for 2023 fremgår av vedlegg 4.

Bevilgningen til *Virksomhetsbudsjettet* er en separat bevilgning (via Kunnskapsdepartementet), og holdes utenfor styrets budsjett for prosjektbevilgninger. Det årlige budsjettet for Finansmarkedsfondets virksomhetskostnader (tabell 3) tar utgangspunkt i Finansdepartementets overføring av dette separate budsjettet på 1,9 millioner kroner til Kunnskapsdepartementet i 2018. Ubenyttede midler fra ett år har blitt overført til påfølgende år.

Utgifter til administrasjon (inkl. informasjon) av Finansmarkedsfondet beløper seg til om lag 1,75 millioner kroner i 2023, mot om lag 1,94 millioner kroner i 2022, jfr vedlegg 4. Dette inkluderer bl.a refusjon til Norges forskningsråd for sekretariatsfunksjoner, honorarer og kostnader knyttet til styrearbeid og bruk av fagekspert i forbindelse med søknadsbehandlingen, samt kostnader knyttet til informasjon, prosjektoppfølging og proaktivt arbeid.

Ubenyttede midler i 2023 (147.272 kroner) skyldtes hovedsakelig at refusjon til Forskningsrådet for sekretariatet ble redusert og fagpanelet besto av fire og ikke fem eksperter. Enkelte mindre budsjettposter ble ikke benyttet. Beløpet framkommer under 'Gjenstående saldo' per 31.12, tabell 3 i vedlegg 4, og overføres til 2024.

For kommentarer til regnskapet henvises det til styrets årsberetning for 2023.

Lysaker, 11. mars 2024

Norges forskningsråd

Christine Tørklep
Avdelingsdirektør

Gro Marthinsen
Seniorrådgiver

De to årsberetningene fra styret og Forskningsrådet inneholder de samme vedleggene.

- Vedlegg 1: Finansmarkedsfondet: Prosjektbevilgninger i 2023
- Vedlegg 2: Finansmarkedsfondet: Gjennomførte prosjekter i 2023
- Vedlegg 3: Finansmarkedsfondets igangværende prosjektportefølje per 31.12.23
- Vedlegg 4: Finansmarkedsfondet: Regnskap 2023

Finansmarkedsfondet: Prosjektbevilgninger i 2023

Allmennopplysning:

Nye prosjekter: 7+1

- Forskning.no: *Allmennrettet formidling av forskning på forholdet mellom finanstjenester og forbrukerinteresser på forskning.no* (pnr 344177): 651.000 kroner.
- Universitetet i Stavanger: *KÅKÅ/nomics 2023 – Nordens største økonomifestival* (pnr 344188): 400.000 kroner.
- AksjeNorge: *Aksjer 2.0 – en digital informasjonspakke for privatinvestorer med noe erfaring* (pnr 344199): 1.200.000 kroner.
- Filmkonsulentene AS: *Økonomisjef i eget liv* (pnr 344180): inntil 900.000 kroner.
- Finansmarkedsfondet ved styret: *Formidlingsstøtte til allmennopplysningsprosjekter* (pnr 344812): 100.000 kroner.
- Frida Vik, NorNab-Norsk Forening for Impact Investeringer, *Spredning av kunnskap fra prosjektene "Kartlegging av impact investeringer i Norge" og "Veileder til impact investeringer"* (pnr 349610): 183.750 kroner.
- Thea Sofie Rusten Grastveit, SLUG-Nettverk for rettferdig gjeldspolitikk, *Fremme av bærekraftige statlige gjeldsbyrder gjennom ansvarlig investering i statlige gjelds-instrumenter: En vei mot økonomisk og sosial ansvarlighet* (pnr 349614): 217.500 kroner.
- Morten Myrstad, Kaupr AS, *Digitalt Eierskap, med undertitlene: Digital Identitet – Digitale Penger – Digitale Eiendeler* (pnr 349611): 250.000 kroner med betingelser.

Forskning:

Igangværende prosjekter: 10

- Janis Berzins, Handelshøyskolen BI, *The link between household and firm finance: family firms, family networks, and real estate investments* (pnr 310146): 148.000 kroner til slutføring i 2024.
- B. Espen Eckbo, Norges handelshøyskole, *Benefit Corporations* (pnr 315930): 155.000 kroner til slutføring i 2024.
- Mads Andenæs, Universitetet i Oslo, *Central Banks' expanding role in financial markets* (pnr 315503): 643.000 kroner til videreføring i 2024.
- Dan Zhang, OsloMet: *Heterogeneous Investors and Asset Allocations* (pnr 328618): 608.000 kroner til videreføring i 2024.
- Roy Krøvel, OsloMet: *AI enriched journalism to investigate illicit financial flows* (pnr 328745): 337.000 kroner til videreføring i 2024.
- Malgorzata Ryduchowska, Handelshøyskolen BI: *Investors in green bonds and financial resilience* (pnr 328822): 166.000 kroner til videreføring i 2024.
- Hans K. Hvide, Universitetet i Bergen: *Portfolio choices of Norwegian investors III* (pnr 338260): 439.000 kroner til videreføring i 2024.

- Fenella Carpena, OsloMet: *Can responsible investment induce sustainable corporate behavior? Evidence from the world's largest equity investor* (pnr 338261): 615.000 kroner til videreføring i 2024.
- Tore Selland Kleppe, Universitetet i Stavanger: *Connecting the dots: Automated inference for large scale Bayesian econometric models* (pnr 337601): 1.047.000 kroner til videreføring i 2024.
- Erlend Eide Bø, Statistisk sentralbyrå: *The returns to housing ownership - Mechanisms and long-term effects* (pnr 338277): 1.630.000 kroner til videreføring i 2024.

Nye prosjekter: 4+1

- Paul Ehling, Handelshøyskolen BI: *Heterogenety and inequality* (pnr. 346071): 310.000 kroner.
- Alfonso Irarrazabal, Handelshøyskolen BI: *Taxing the Rich: The Trade-offs of redistribution* (pnr. 346060): 687.000 kroner.
- Annika Bacher, Handelshøyskolen BI: *Gender Gaps in Credit Access and Women's Entrepreneurial Choices* (pnr. 346047): 468.000 kroner.
- Leonardo Rydin Gorjão, NMBU: *GAIJ - Graph-bound AI Journalism in Financial Fraud* (pnr. 346068): 1.404.000 kroner.
- Finansmarkedsfondet ved styret: *Formidlingsstøtte til forskerprosjekter* (pnr 344811): 100.000 kroner.

Faglige kurs og konferanser

Nye prosjekter: 6

- Trude Myklebust, Universitetet i Oslo: *"Det digitale pengesamfunnet"*, (pnr. 344043): 102.000 kroner.
- Lars Oxelheim, Universitetet i Agder: *The World Finance Conference (WFC)* (pnr 343971): 360.000 kroner
- Trude Myklebust, Universitetet i Oslo: *The European Regulatory Approach to Sustainable Finance – taking stock and assessing the implications for the Norwegian financial markets* (pnr. 349657): 121.000 kroner.
- Annelies Renders, Handelshøyskolen BI: *Scandinavian Accounting Research Conference and Doctoral Consortium 2024* (pnr 349506): 247.000 kroner.
- Olga Rabanat, Universitetet i Stavanger: *Summer School and Conference on Experimental Finance* (pnr 349480): inntil 369.000 kroner.
- Erik Haugom, Høgskolen i Innlandet: *Lillehammer Business Analytics Workshop 2024* (pnr 349534): inntil 150.000 kroner.

Finansmarkedsfondet: Gjennomførte prosjekter i 2023

Oversikten nedenfor viser forsknings- og allmennopplysningsprosjekter som er avsluttet i 2023. For utfyllende oversikt over formidlingsaktivitet og presseomtale, se Finansmarkedsfondets hjemmeside.

Allmennopplysning (8)

- Anne Jortveit, Norsk klimastiftelse: *EUs Green Deal, klimarisiko og finansmarkedet: Hva bør ansatte, investorer og kunder vite?* (pnr 322160)
- Mette Lindbæk, Forening for finansfag (tidl. Finansanalytikerforeningen): *Flere kvinner i frontfinans* (pnr 326571)
- Tollak Nylænde Bowitz, Framtiden i våre hender: *"Fra policy til praksis - Bærekraftig videreutvikling av finansbransjen i Norge." For økt etterlevelse og økt etisk bevissthet hos finansnæringen, forbrukere og beslutningstakere* (pnr 326883)
- Ellen K. Nyhus, Universitetet i Agder: *Finansiell kunnskap og mestringstro blant nordmenn 2022* (pnr 332085)
- Hans Munkevik, Filmkonsulentene AS: *Aksjer og næringsliv* (pnr 336634)
- Hanne Marie Gabriel, Norsk Pensjon: *Øke engasjementet og kunnskapen om pensjon og egen tjenestepensjon* (pnr 341530)
- Cornelius Middelthon, Universitetet i Stavanger: *KÅKÅ/nomics 2023 – Nordens største økonomifestival* (pnr 344188)
- Hans Munkevik, Filmkonsulentene AS: *Økonomisjef i eget liv* (pnr 344180)

Forskning (6)

- Jon Petter Rui, Universitetet I Bergen: *Mellom rettssikkerhet og effektivitet. Nye rettslige strategier mot organisert økonomisk kriminalitet* (pnr 245864)
- Halvard Haukeland Fredriksen, Universitetet I Bergen: *EØS-finanstilsyn - en rettsvitenskapelig analyse om Norges tilknytning til EUs tilsynssystem for finansmarkedet* (pnr 261592)
- Alfonso Irarrazabal, Handelshøyskolen BI: *Time-varying disaster risk, asset prices and international business cycles* (pnr 274766)
- Samuli Knüpfer, Handelshøyskolen BI: *Individual Investors and Asset Prices* (pnr 309855)
- Bård Støve, Universitetet I Bergen: *Statistical modelling and inference for (high-dimensional) financial data* (pnr 309218)
- Aksel Mjøs, Norges handelshøyskole: *Home equity and private firm financing* (pnr 328826)

Kurs og konferanser (6)

- Paul Ehling, Handelshøyskolen BI: *Environmental, social and governance (ESG) investing* (pnr 321049)
- Genaro Sucarrat, Handelshøyskolen BI: *The IAAE 2023 Annual Conference at BI Norwegian Business School, 27-30 June 2023* (pnr 336297)

- Mads Andenæs, Universitetet i Oslo: *Central Banks and international law* (pnr 338272)
- Salvatore Miglietta, Handelshøyskolen BI: *The 4th BI Conference on Corporate Governance* (pnr 341269)
- Trude Myklebust, Universitetet i Bergen: *Det digitale pengesamfunnet* (pnr 344043)
- Lars Oxelheim, Universitetet i Agder: *The World Finance Conference (WFC)* (pnr 343971)

Finansmarkedsfondet: Igangværende prosjekter per 31.12.2023

Allmennopplysningsprosjekter: (11)

- Tax Justice Network – Norge: *Dataanalyse av det nye eierregisteret* (pnr 310768)
- Kvinner i Finans Charter AS: *Støtte til årsrapport for nyetablert initiativ for å øke andel kvinner i toppledelse og spesialistfunksjoner i norsk finansnæring* (pnr 336631)
- Institutt for journalistikk: *Hvitvasking, skatteflukt, krumspring og korrupsjon i en digital verden – hvordan påvirkes finans-markedene?* (pnr 341529)
- Mechanix Film AS: *Tax War* (pnr 341526)
- Circular Norway AS: *Sirkulær finans – veikart for å lykkes med omstilling for bank, forsikring og investering* (pnr 341534)
- R. Loen Consultants AS: *Lærebok i privat økonomi på samisk for elever i siste året på ungdomsskolen og elever i videregående skole* (pnr 336631)
- Forskning.no: *Allmennrettet formidling av forskning på forholdet mellom finanstjenester og forbrukerinteresser på forskning.no* (pnr 344177)
- AksjeNorge: *Aksjer 2.0 – en digital informasjonspakke for privatinvestorer med noe erfaring* (pnr 344199)
- NorNab-Norsk forening for impact investeringer: *Spredning av kunnskap fra prosjektene "Kartlegging av impact investeringer i Norge" og "Veileder til impact investeringer"* (pnr 349610)
- SLUG-Nettverk for rettferdig gjeldspolitikk: *Fremme av bærekraftige statlige gjeldsbyrder gjennom ansvarlig investering i statlige gjelds-instrumenter: En vei mot økonomisk og sosial ansvarlighet* (pnr 349614)
- Kaupr AS: *Digitalt Eierskap, med undertitlene: Digital Identitet – Digitale Penger – Digitale Eiendeler* (pnr 349611)

Forskningsprosjekter: (18)

- Martin Blomhoff Holm, SSB: *The Effects of Education on Returns to Wealth* (pnr 294978)
- Dagfinn Rime, Handelshøyskolen BI: *Money Markets after the Global Financial Crisis: Functioning and Regulation* (pnr 294953)
- Ida Sognnæs, CICERO, *Using scenarios to assess climate risks in the financial sector* (pnr 309613)
- Janis Berzins, Handelshøyskolen BI, *The link between household and firm finance: family firms, family networks, and real estate investments* (pnr 310146)
- B. Espen Eckbo, Norges Handelshøyskole, *Benefit Corporations* (pnr 315930)
- Mads Andenæs, Universitetet i Oslo, *Central Banks' expanding role in financial markets* (pnr 315503)
- Malgorzata Ryduchowska, Handelshøyskolen BI: *Investors in green bonds and financial resilience* (pnr 328822)
- Roy Krøvel, OsloMet: *AI enriched journalism to investigate illicit financial flows* (pnr 328745)
- Dan Zhang, OsloMet: *Heterogeneous Investors and Asset Allocations* (pnr 328618)
- Erlend Eide Bø, SSB: *The returns to housing ownership - Mechanisms and long-term effects* (pnr 338277)
- Fenella Carpena, OsloMet: *Can responsible investment induce sustainable corporate behavior? Evidence from the world's largest equity investor* (pnr 338261)

- Hans Krogh Hvide, UiB: *Portfolio choices of Norwegian investors III* (pnr 338260)
- Ole-Andreas Elvik Næss, SNF AS: *Divesting and voting - theoretical and experimental evidence of equilibrium implications* (pnr 338278)
- Tore Selland Kleppe, UiS: *Connecting the dots: Automated inference for large scale Bayesian econometric models* (pnr 336601)
- Paul Ehling, BI: *Heterogenety and inequality* (pnr 346071)
- Alfonso Irarrazabal, BI: *Taxing the Rich: The Trade-offs of redistribution* (pnr 346060)
- Annika Bacher, BI: *Gender Gaps in Credit Access and Women's Entrepreneurial Choices* (pnr 346047)
- Leonardo Rydin Gorjão, NMBU: *GAIJ - Graph-bound AI Journalism in Financial Fraud* (pnr 346068)

Faglige kurs og konferanser: (4)

- Trude Myklebust, UiO: *The European Regulatory Approach to Sustainable Finance – taking stock and assessing the implications for the Norwegian financial markets* (pnr 349657)
- Annelies Renders, BI: *Scandinavian Accounting Research Conference and Doctoral Consortium 2024* (pnr 349506)
- Olga Rabanat, UiS: *Summer School and Conference on Experimental Finance* (pnr 349480)
- Erik Haugom, Inn: *Lillehammer Business Analytics Workshop 2024* (pnr 349534)

Vedlegg 4: Finansmarkedsfondet - Regnskap 2023

Finansmarkedsfondet - Regnskap 2023		<i>(hentes fra grunnlagsbevilgningen)</i>	
Tabell 1: Disponibelt FoU-budsjett og forbrul Noter			
		2023	2022
Bevilgning FoU		14 605 000	13 900 000
Gave fra DNB		-	6 626 303
Overføringer		37 610 038	28 859 014
Renteinntekter		1 157 521	-
Disponibelt budsjett FoU	1	53 372 559	49 385 317
Forbruk/utbetalinger pr 31.12.			
Herav:		17 049 804	11 775 279
<i>Forskning og allmennopplysning</i>	2	<i>17 049 804</i>	<i>11 775 279</i>
Gjenstående saldo pr 31.12.			
Herav på:		36 322 755	37 610 038
<i>Avsetningskonto</i>		<i>36 322 755</i>	<i>37 610 038</i>
Tabell 2: FoU bevilgninger			
		2023	2022
Bevilgning		14 300 000	19 900 000
<i>Prosjektbevilgninger i alt</i>		<i>53 372 559</i>	<i>49 385 317</i>
<i>Forskning og allmennopplysning</i>		<i>53 372 559</i>	<i>49 385 317</i>
Tabell 3: Virksomhetskostnader			
		2023	2022
Virksomhetsskostnader	3	1 752 728	1 944 060
Herav:			
<i>Refusjon</i>		1 140 000	1 405 000
<i>Styret</i>		447 424	435 102
<i>Søknadsbehandling</i>		108 088	100 883
<i>Diverse</i>		5 020	3 075
<i>Dialog</i>		52 195	-
Bevilgning		1 900 000	2 299 802
Gjenstående saldo pr 31.12		147 272	355 742
Oslo, 11.03.2024			
 Johan Skivik Aubell avdelingsdirektør Økonomiavdelingen Norges forskningsråd		 Gro Marthinsen seniorrådgiver Finansmarkedsfondet	

Noter til regnskap 2023

Note 1

Regnskapet følger tilsvarende regnskapsprinsipper som gjelder for Norges forskningsråd. Regnskapet er tilpasset regnskapsloven. Riksrevisjonen avgir ikke lenger noen særskilt revisjonsberetning for Finansmarkedsfondet, som i stedet inngår som en del av Forskningsrådet. Bevilgning blir inntektsført i tildelingsåret.

Note 2

For utbetalinger til *forskningsprosjekter* praktiserer Finansmarkedsfondet automatisk tertialvis kostnadsføring på prosjekter. Ultimo 2007 vedtok styret å endre utbetalingspraksis for *allmennopplysningsprosjekter*. Normalt utbetales 50 prosent av bevilgningen ved prosjektstart (undertegnet kontrakt), ytterligere 25 prosent ved anmodning underveis i prosjektperioden, og resterende midler ved godkjent sluttrapport. Som en konsekvens av dette følger faktiske utbetalinger en annen syklus enn styrets tildelingsvedtak.

Note 3

Frem til 2018 ble hele bevilgningen til Finansmarkedsfondet bevilget over samme post i Statsbudsjettet (FIN kap. 1600, post 70). I 2018 ble bevilgningsmodellen endret, ved at deler av bevilgningen ble skilt ut i en egen **virksomhetsdel**, som bevilges via Kunnskapsdepartementet (KD kap. 285, post 55). Virksomhetskostnader *etter 2018* er sammenlignbar med postene Administrasjon og Informasjon frem t.o.m. 2017. Virksomhetsbudsjettet har hatt nullvekst, og blitt holdt på 2018-nivå (1,9 millioner kroner).

Gjenstående saldo er ubenyttede midler i 2023, og som overføres til 2024. Gjenstående saldo pr 31.12.21 fremkommer på følgende måte:

- Disponibelt budsjett for 2023 var på 1.900.000 kr. Forbruket i 2023 var på 1.752.728 kr. Saldo (ubenyttede midler) på 147.272 kr er overført til 2024.